

Pierre Fauchard: Ο Θεμελιωτής της Σύγχρονης Οδοντιατρικής

Εισαγωγή

Ο Pierre Fauchard, ιδρυτής της σύγχρονης οδοντιατρικής επιστήμης, γεννήθηκε στη Βρετανία της Γαλλίας το 1678 και πέθανε στο Παρίσι το έτος 1761. Τα πρώτα του βήματα, τα έκανε στο γαλλικό ναυτικό ως χειρουργός, υπό την επίβλεψη του Major Alexandre Poteleret, ο οποίος ήταν χειρουργός με μεγάλη εμπειρία στις ασθένειες του στόματος. Σε αυτόν οφείλει τις πρώτες βασικές γνώσεις που απέκτησε στον τομέα της χειρουργικής. Μερικά χρόνια αργότερα λόγω της εξάρσης των ασθενειών που σχετίζονταν με τη στοματική κοιλότητα στράφηκε προς τον τομέα της οδοντιατρικής. Η φήμη του εξαπλώθηκε ραγδαία, προσελκύοντας ασθενείς από όλο τον κόσμο.

Αποτελέσματα

“Le Chirurgien Dentiste”

Ο Fauchard το 1728 δημοσίευσε το διάσημο πλέον έργο του με τίτλο “Le Chirurgien Dentiste”. Το έργο αυτό σηματοδοτεί μια νέα εποχή στην ιστορία της οδοντιατρικής τέχνης. Οι κορυφαίοι, ιατροί, χειρουργοί και ανατόμοι της εποχής του θαύμαζαν τη δουλειά του, η οποία μεταφράστηκε στα Γερμανικά το 1733 και επανεκδόθηκε σε δύο γαλλικές εκδόσεις τα έτη 1746 και 1786. Κίνητρο τη συγγραφή του αποτέλεσε ο πόθος του Fauchard να συμβάλει στην προώθηση της οδοντιατρικής και να βοηθήσει προτείνοντας τεχνικές και λύσεις σε όσους επιθυμούσαν να ασχοληθούν με το επάγγελμα του χειρουργού οδοντίατρου. Το πόνημα αποτελείται από δύο τόμους 863 σελίδων όπου μελετώνται ενδελεχώς και παρουσιάζονται αναλυτικά η ανατομία και η φυσιολογία των δοντιών. Ταυτόχρονα περιγράφονται 103 νόσοι της στοματικής κοιλότητας, το σύνολο των δραστηριοτήτων του οδοντίατρου, των χειρουργικών και λοιπών εργαλείων τα οποία οφείλει να χρησιμοποιεί. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο Fauchard δεν αρκείται σε μια θεωρητική παρουσίαση αλλά δίνει έμφαση και στην κλινική πράξη παρουσιάζοντας μεγάλο αριθμό οδοντιατρικών περιστατικών. Για την καλύτερη κατανόηση της οδοντιατρικής θεωρίας και πράξης το έργο “Le Chirurgien Dentiste” είναι πλήρως εικονογραφημένο καλύπτοντας στο έπακρο τα υπό διαπραγματεύση θέματα με περισσότερες από 40 εικόνες. Τέλος, στο δίτομο έργο υπάρχει αναλυτική περιγραφή των εργαλείων που είχε σχεδιάσει ο ίδιος, για να διευκολύνει τις οδοντιατρικές πράξεις.

Ανατομία δοντιών

Από το πρώτο κιάλας κεφάλαιο, ο Fauchard παρουσιάζει τη δομή, τη θέση και τη σύνδεση των δοντιών, την φυλογενετική τους προέλευση και την ανάπτυξη τους. Διακρίνει σε κάθε δόντι α) σώμα, β) ρίζα και γ) αυχένα, ο οποίος αποτελεί μέρος του σώματος. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, το σχήμα του σώματος του δοντιού, γνωστό σήμερα ως μύλη, μπορεί να περιγραφεί με τον όρο «στέμμα», διευκρινίζοντας ότι κάτι τέτοιο ισχύει μόνο στην περίπτωση των γομφίων και όχι των κυνοδόντων ή των κοπήτρων. Επίσης, ασχολήθηκε και με τον αριθμό των δοντιών και απέρριψε την επικρατούσα αντίληψη της εποχής του ότι τα νεογιλά δόντια δεν έχουν ρίζες.

Θέση ασθενή κατά την οδοντιατρική θεραπεία

Αποτελεί άξιο ιδιαίτερης μνείας το γεγονός ότι ο Fauchard ασχολείται συστηματικά με τον ασθενή: τη θέση και στάση την οποία θα πρέπει να έχει κατά τη διάρκεια τέλεσης της οδοντιατρικής πράξης. Αφιερώνει ένα εκτεταμένο κεφάλαιο όπου μεταξύ άλλων συνιστά να κάθεται ο ασθενής σε σταθερή και αναπαυτική πολυθρόνα με μαλακό μαξιλάρι, το οποίο να ανασηκώνεται και να προσαρμόζεται για την καλύτερη θέση του ασθενούς αλλά και για μεγαλύτερη ευκολία του οδοντίατρου κατά τους χειρισμούς του. Καταδίκασε την τακτική άλλων οδοντιάτρων, να τοποθετούν τους ασθενείς στο πάτωμα, υποστηρίζοντας ότι κάτι τέτοιο δεν είναι μόνο απρεπές και ανθυγιεινό, αλλά προκαλεί άγχος και φόβο στον ασθενή. Ακόμη ο οδοντίατρος θα πρέπει να στέκεται πίσω από τον ασθενή για να μην του προκαλεί ανησυχία και νευρική κατάσταση. Υπήρξε, τέλος, καινοτόμος στον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει ο γιατρός να υποδέχεται τον ασθενή στο οδοντιατρείο του.

Ορθοδοντική

Ο Fauchard παρατήρησε ότι η θέση των δοντιών στο φραγμό μπορεί να αλλάξει ώστε όλα τα δόντια να μην είναι έκτοπα και να εξυπηρετούνται σωστά όλες οι στοματικές λειτουργίες. Χρησιμοποίησε οδοντιατρικά στηρίγματα, που αποτελούνταν αρχικά από χρυσό, για να επιτευχθεί η μετακίνηση των δοντιών, τα οποία και έδενε πάνω στα δόντια με κλωστές από μετάξι και λινό. Επιπλέον τόνισε τη σημασία για τη διατήρηση των φυσικών δοντιών πάνω στις γνάθους. Συμβούλευε λοιπόν, τα νεογιλά δόντια να μην εξαγονται πριν από τη φυσιολογική τους απόπτωση, εκτός από περιπτώσεις που υπάρχει σοβαρός λόγος, έτσι ώστε να υπάρχει ο χώρος για να ανατείλουν τα μόνιμα δόντια χωρίς πρόβλημα.

Συμπεράσματα

Ο Pierre Fauchard άφησε πίσω του μεγάλη κληρονομιά στον τομέα της οδοντιατρικής. Σε μια εποχή που οι γνώσεις και οι τεχνικές των επαγγελματιών υγείας θεωρούνταν προσωπικό κτήμα του καθενός και δηάνια κοινοποιούνταν μεταξύ συναδέλφων, έκανε τη διαφορά καθώς συγκέντρωσε και δημοσίευσε όλες του τις γνώσεις και τις εμπειρίες. Πολλοί ακολούθησαν το παράδειγμά του εκδίδοντας βιβλία με εξολοκλήρου οδοντιατρικό περιεχόμενο συμβάλλοντας στην πρόοδο της οδοντιατρικής επιστήμης. Με το σύγγραμμά του προώθησε την οδοντιατρική και θεμελίωσε το οδοντιατρικό επάγγελμα. Για το λόγο αυτό, δικαίως θεωρείται ο πατέρας της σύγχρονης οδοντιατρικής. Χωρίς την συμβολή του άλλωστε, η οδοντιατρική δεν θα είχε καμία σχέση με την οδοντιατρική του σήμερα.

Παπαδοπούλου Θεοφανώ¹
Λιβάνη Αδαμαντία¹
Κουτρούμπας Δημήτριος²

¹ Φοιτήτρια, Τμήμα Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.

² Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Τμήμα Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.

Σκοπός-Υλικό-Μέθοδος

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη και η παρουσίαση του έργου του Pierre Fauchard αλλά και η αποτίμηση της συμβολής του στη διαμόρφωση της σύγχρονης οδοντιατρικής επιστήμης.

Υλικό: Ως πρωτογενής πηγή χρησιμοποιήθηκε το έργο του Pierre Fauchard και ιδιαίτερα το δίτομο σύγγραμμά Le Chirurgien dentiste, ou Traité des dents. Paris: Chez Pierre-Jean Mariette, 1746 στην ψηφιοποιημένη μορφή του από τον ιστότοπο του Μουσείου Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α

Μέθοδος: Χρησιμοποιήθηκαν οι τεχνικές της ιστορικής έρευνας για τη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και ερμηνεία του πρωτογενούς και δευτερογενούς βιβλιογραφικού υλικού

Στοματική υγιεινή

Ο Fauchard αφιερώνει τρία κεφάλαια στους κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται για τη συντήρηση και πρόληψη των δοντιών, τους τρόπους για να διατηρούνται λευκά και τις θεραπείες για την ενδυνάμωση των ούλων. Πρότεινε τη χρήση ειδικών σφουγγαριών για τον καθαρισμό της στοματικής κοιλότητας, απορρίπτοντας τη χρήση βουρτσών καθώς πίστευε ότι είναι σκληρές και καταστρέφουν τα δόντια. Ο καθαρισμός σύμφωνα με τον συγγραφέα, θα έπρεπε να γίνεται κάθε πρωί και βράδυ με χλιαρό νερό. Επιπλέον, μελέτησε διεξοδικά την ουλίτιδα, η οποία έμεινε για πολλά χρόνια γνωστή ως «νόσος του Fauchard» και έδωσε ιδιαίτερη σημασία στην πρόληψη και στη θεραπεία της. Η βασική τεχνική την οποία παρουσίασε για την αποκατάσταση των ούλων ήταν η αφαίρεση της τρυγίας και ταυτόχρονα η χρήση πάστας ή σκόνης ακόμα και στοματικών διαλυμάτων, τη σύσταση και παρασκευή των οποίων περιγράφει διεξοδικά.

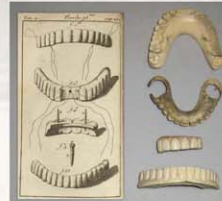
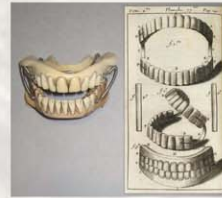

Εργαλεία σχεδιασμού του Fauchard :
Α. ρίνες
Β. λίμες
Γ. εργαλεία καυτηριασμού
Δ. χειρουργικά εργαλεία

Τερηδόνα

Η ύπαρξη σκουληκίων ως αιτία της οδοντικής τερηδόνας υπήρξε αποδεκτή θεωρία για αιώνες. Ο Fauchard υιοθετώντας μια αυστηρά επιστημονική προσέγγιση στην πρακτική του. Απέδειξε ότι η θεωρία αυτή δεν ισχύει μελετώντας σάπια δόντια με ένα μεγεθυντικό γυαλί. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν σκουλήκια και απέδωσε την τερηδόνα στην ανισορροπία χυμών και στην κατανάλωση ζάχαρης. Σε προσπάθειά του να την καταπολεμήσει παρουσίασε τέσσερις διαφορετικές τεχνικές. Η πρώτη συνιστά την εφαρμογή του μολύβδου, η δεύτερη τη χρήση λαδιού από κανέλα ή γαρύφαλλο, η τρίτη την καυτηρίαση της βλάβης και η τέταρτη την αφαίρεση της τερηδοποιημένης ουσίας με τον τροχό της εποχής και την έμφραξη της κοιλότητας με κράματα μολύβδου ή κασίτερου.

Προσθετική

Ο Fauchard θεωρείται πρωτοπόρος στον τομέα της προσθετικής. Σχεδίασε ολικές οδοντοστοιχίες σαφώς βελτιωμένες από τις ήδη υπάρχουσες, με ελατήρια για τη διευκόλυνση των κινήσεων του στόματος και χωρίς υπερώιο πλάκα. Η σχεδίαση τους επέτρεπε στους ασθενείς που τις επέλεγαν να μπορούν να μιλήσουν με μεγαλύτερη άνεση, προφέροντας σωστά τις λέξεις. Παράλληλα πέτυχε η εμφάνισή τους να είναι πολύ κοντά στο επιθυμητό αποτέλεσμα, τοποθετώντας σμάλτο για την απόδοση του φυσικού χρώματος των δοντιών με μια ειδική μέθοδο την οποία αναλύει σε μεγάλο βαθμό στο βιβλίο. Εκτός από τις ολικές κάνει λόγο και για τις μερικές οδοντοστοιχίες από φυσικά δόντια. Διευκρινίζει ότι θα πρέπει στα δόντια αυτά να ανοιχτούν ειδικές οπές από τις οποίες θα διέλθουν νήματα τα οποία θα στερεωθούν στα παρακείμενα ήδη υπάρχοντα δόντια του οδοντικού φραγμού. Επιπλέον τονίζει ότι θα πρέπει να τοποθετηθεί στη γλωσσική επιφάνεια αυτών, ειδική πλάκα για περαιτέρω στήριξη. Επίσης αναλύει τον τρόπο παρασκευής του δοντιού για την τοποθέτηση άξονα στον ριζικό σωλήνα, όπου αφαιρείται ο πολφός με πυρακτωμένες βελόνες για να δημιουργηθεί χώρος. Δημιούργησε τη δική του συσκευή για την απόφραξη της υπερώας, η διάτρηση της οποίας αποτελούσε πολύ συχνό πρόβλημα του 17ου και του 18ου αιώνα, με αποτέλεσμα οι ασθενείς να έχουν καλύτερη φώνηση και μάσηση.

Βιβλιογραφία

1. Le Chirurgien dentiste, ou Traité des dents. Paris: Chez Pierre-Jean Mariette, 1746
2. C. D. Lynch, V. R. O'Sullivan and C. T. McGillicuddy. Pierre Fauchard: the 'Father of Modern Dentistry'. British Dental Journal 201(12) Dec 23 2006: 779-781
3. C.D. Lynch, C.T. MacGillicuddy and V.R. O'Sullivan. Pierre Fauchard and his role in the development of the obturators. British Dental Journal 199(9) Nov 12 2005: 603-605
4. History of Modern Dentistry. Dr. Vincenzo Guerini. Lea &Febiger, 1909: 259-301